

SÜMEGE ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

<p>Szerkesztőség és kladóhivatal: Sümege, Horvát Gábor könyvkereskedésében.</p>	<p>Előfizetési árak: Egész évre 8 K, félévre 4 K, negyedévre 2 K. — Egyes szám ára 20 fillér.</p>	<p>Hirdetések egyesség szerint. A nyílt tér sora 1 korona.</p>
--	--	---

Keramitgyár Sümege.

Sok városboldogító eszme merült már föl Sümege. Fájdalom, nagyrésztük szappanbuborék volt. Szép, színes, gyönyörködtető. De buborék. Fölszállt, lebegett, elpattant. Amolyan álomkergetők voltunk. Vagy a kergetésre is röstek. Hanyatt feküdtünk a fűben s édes lustasággal gyönyörködtünk a ragyogó szivárványban, míg az el nem tűnt.

Végre egy eszme, amelyért szinte nemis kell fáradnunk. Megvalósítják mások, Sümege részéről nem kell hozzá több, csak megfelelő jóakarát és némi áldozatkészség.

A dolog a következő:

Darnay Kálmán múzeumos fejét nagyon törte, hogy a római terra sigillata edény, amelyet Sümege vidékén is szép számmal ástak, vajjon nem a Hajnal-hegyen található agyagból való-e? Megkérte hát az európai hírű tudóst, Wartha Vincét, vizsgálja meg a dolgot. A tudós tanár szívesen vállalkozott a kérdés eldöntésére. El is döntötte. A terra sigillata nem ebből az agyagból való, hanem azért ez az agyag — kincseket érő föld. Wartha

szertint „a sümegei agyag rendkívül érdekes alkotású test, amennyiben majdnem csak vasxiddal kevert kaolinnak mondható. Vastartalmánál fogva szép vörös színre égethető és főleg építészeti célokra löthasználható.“

Ez a föld az úgynevezett Baboserdő talaját alkotja ott fenn a hegytetőn.

Ezt a birtokot most Löb Ignác csabrendeki lakos társaival egyetemben megvette. Megvette egyenesen abból a célból, hogy itt hatalmas ipari vállalatot alapítsanak. Szándékuk egy keramit és festékgár alapítása akkora méretben, hogy állandóan több száz munkást foglalkoztasson.

Kell-e fejtegetnünk ennek a vállalatnak rendkívüli fontosságát? Kell-e fejtegetnünk ma, amikor immár fejlődött iparral rendelkező városok is szinte törnek magukat egy-egy új ipari vállalkozás után?

Ime, nekünk meg szinte helyünkbe jön egy hatalmas vállalat, hogy kincseket hozzon abból a holt földből, százezreket érő kincseket s e kincsek javarésztét munkás, dolgozó népünk számára hozza.

Ha sikerül e vállalatot megnyernünk, nyomában új gazdasági élet forrásai fakadnak erre a városra.

De sikerül-e? Lesz-e ebben a városban akkora gazdasági érzés és előrelátás, hogy mindent megtegyen e gyár biztosítása végett? Fel tud-e emelkedni arra a színvonalra, hogy ennek az alkotásnak szinte századokra szóló jelentőségét mérlegelni tudja és ehhez a jelentőséghez képest áldozatot nyújtani is képes legyen? Csak-hogy olyan áldozatokat, amelyekből gazdag áldás fakad erre a városra és ennek a városnak lakóira.

Mert a föld ugyan Sümege van, de a gyár még nincs itt. A tulajdonosok előtt két község van, amelyek között választhatnak: Csabrendek és Sümege. Alapító tervük Sümege felé hajlik, de csak úgy, ha a város megadja nekik azokat a szokásos kedvezményeket, amiket ma más városok szinte tálcán nyújtanak a vállalkozók felé. Hát az e fajta kívánságokat: telket, adómentességet, építő anyagot önköltséges áron kész örömmel megadhatja a város, hogy ezt a nagy ipari vállalatot magának biztosítsa. Mert nem lesz ennél jövődélmezőbb befektetése a városnak. Az a gyár száz és

Ila.

Dél idején az aratók abbanhagyták a munkát. Egy rakásra ülnek a buzaöldet keresztül-szelő vasuti töltés mentén. Megtörlik arcukat, az asszony meg is mosdik a patakban, azután falatozni kezdenek. Beszéd csak héba-hóba hangzik. Erre csak ebéd után kerül a sor, amikor már felenged a test s a napsugarak nem bódítanak.

Nyurga, hosszuhajú legény hever odébb a vasuti töltés tulsó oldalán, egy bokor alatt. Hamarosan fölkapja a kis szalonnát meg a nagy darab kenyéret, azután a feje alá tevő a két karját, mereven néz a felhőtlen kék égre. A többiekre nem is néz, szavukra nem ügyel. Nyugtalan fekete szemei beletévednek a levegőig nagy messzeségébe. Mintha keresne valamit a litokzatos, óriási űrben, amely csupa melegség, csupa ragyogás. Soká fekszik így mozdulatlanul. Amazok odaát megették már a sovány ebédet s megindult a terefére. A beszéd eleinte a nagy meleg körül forog. Aztán kiki rátér a saját bajára.

A magányos legény mögött megzördül a bokor. Egy leány jött. Csenevész, szűkmellű, alázatos teremtés, aminőt sokat találunk azon a vidékeken, ahol igen dolgoz a nép. Ennek a népnek alig van ifjusága. Tíz esztendőskorában kezd a dolgozást.

A sovány leánynak bánatos kék szeme volt, élet ragyogott bennük, ahogy a legényre nézett. Hirtelen lehajolt hozzá és a fülébe sugta:

— Mégis eljöttem.

A nyurga legény megrezsent s a leány felé fordította a fejét.

— Itt vagy, Ila?

Ila leült a férfi mellé és megsimogatta hosszú, bozontos fekete haját.

— Nem félsz, hogy meglátnak?

— Nem bánom. Tegnap is elvert az anyám. Most már nem bánok semmit.

A legény felült. Indulat remegett a bajában.

— Megvert az anyád, — miattam?

— Nem baj, nem baj, — szólt Ila nevetve.

— Megtették ezt már sokszor. Mindent megbocsájtának neked, csak azt nem, hogy a pap kiprédikált.

Ila aztán folytatta:

— Mért is prédikált ki téged a pap?

Zsuppon hozták haza a Kukorica Annát is, pedig az uri dáma volt Pesten. A pap mégse vette a szájára. Csutakot, aki gazda volt a pásztói uraságnál és lopott, tömlőben is ült Gyarmaton, azt is úgy hozták a zsandárok. Erről se prédikált a tisztelendő, de még ő adta rá az áldást, amikor a törvénybíró esett lányával összeadta. Csak téged bánt a főúr, pedig te nem loptál, mégis úgy hoztak... Ha loptál volna, az talán jobb lett volna.

— Én agitátor voltam, — szólt büszkén a legény. — Engem már Pesten ismertek. De ezt itt nem értik. Ez a nép nagyon buta.

— Hát mit csináljunk? — kérdezte szomorúan a leány.

S miután a legény nem felelt, hát ő maga felelt rá:

— Legjobb lenne innen elmenni.

— Nem lehet. Engem visszahoznak mindenünnen. Itt kell maradni.

— Itt! — ismételte és az öklével a földre csapott.

Felállott. Hosszú teste, mint jegenyefa meredt ki a bokrok közül. Dacosan hordozta végig szemét a kalásztengeren és csikorgatta a fogait.

— Itt kell maradni, el kell pusztulni.

— Nem vagy éhes? — kezdte meg újból a leány a beszédet. Hoztam neked valamit, tette hozzá fényken.

Egy nagy darab kenyéret és paprikát vett elő a köténye alól.

— Nem kell, — szólt durván a legény. Már ettem.

— Hát akkor estére...

— Eh, ne bánts!

Untatta ez a leány, aki mint a hű kutya ragaszkodott hozzá. Pedig az egész faluban csak ez az egy lélek volt, aki hozzá huzott. A többiek kerülték, mert a zsandárok nagyon ügyeltek rá. Veszedelmes ember hírében állott. Ezt prédikálta róla a pap is egy vasárnapon és a kupaktanács felírt a vármegyéhez, szabadítsa meg a községet ettől a veszedelmes legénytől. De nem lehetett, mert odavaló illetőségű volt. A nemes vármegyeye leírt a községnek, hogy ne féljenek semmit, majd a csendőrök vigyáznak, hogy bajt ne csinálhasson. Mint a kivert kutya, úgy élt az agitátor a szülőfalujában. Eleinte próbálkozott úgy, ahogy Pesten tanulgatott. Felállt a kocsmasztalra s azzal kezdte a beszédet, hogy az igazság nem a templomban lakik. Azért aztán lerántották, megverték és kidobták. Tizenöt esztendeig nem volt odahaza; nem ismerte a falunépet. Aki házat akar bontani, ne a fundamentumán kezdje, hanem

száz munkásnak adja meg a mindennapi kenyeret, a biztos megélhetést, evvel új és új munkáscsaládokat csábít Sümegre, évenként sok ezerre rugó összegeket ömleszt bele a város pénzforgalmába, ennek hasznát látja minden iparos, kereskedő és az intelligens osztálynak számos tagja is. Eképp jólétet áraszt a város lakosságára s ennek közteher viselő képességét nagyban fokozza. Ennek a képességnek nyomán fejlődik e városnak általános gazdasági helyzete, megváltozik majd külső képe, meg tud birkózni az anyagi élet számos követelésével és a kulturális fejlődés fokozottabb kívánalmaival is. Olyan követelésekkel, olyan kívánalmakkal, amikkel a modern élet már szinte kopogtat e város ajtaján.

Reméljük, ha arra kerül a dolog, a képviselőtestület, amelyre a nép és a törvény e város érdekeinek ápolását és fejlesztését bízta, a helyzet magaslátára tud emelkedni. Reméljük, szűk és alacsony látókör, érzéketlenség és közöny, magánérdek sugallata, kishitűség és bizalmatlanság nem nyilatkozik meg, nem játszik bele a kérdés eldöntésébe, hanem egyedül és kizárólag e városnak és népének java, jövő fejlődése és virágzása lebeg majd azoknak szeme előtt, akik e város jelen és jövő életének irányítására elhívták.

Ebben a reményben és bizalomban várjuk a vállalkozók terveit és ebbek a reményben és bizalomban nyújtun feléjük az üdvözlő jobbot — előre is!

— **Heti marhavásár Sümegen.** A kereskedelemügyi miniszter megengedte, hogy Sümegen a hétfői heti vásárt szarvasmarha főlhajtással tarthassák meg.

a tetején. Az agitátor még fiatal volt és tudatlan.

Ha ez a leány nincs, talán éhen pusztult volna. Mert dolgozni nem szeretett s nem is adtak neki szívesen munkát. Csak ha nagy szükség volt a dolgos kézre, mint most, aratás idején. Ila lopva hozta neki az ételt heteken keresztül s a legény szerelemmel fizetett neki. El is akarta venni, de Ila özvegy anyja hallani sem akart róla.

A penészvirág megérezte a legény gondolatát. Mindig tudta, hogy ő senkije a szeretőjének és csak a nyomorúság köti hozzá. Titokban őrlött is, ha bántották, mert annál inkább rá volt szorulva.

Hidegen, dacosan állt ott az agitátor. Nem is érezte, hogy fedetlen fejére tűz a forró nap. Elmélyedt kusza gondolataiban. A szokatlan munkától hólyagossá vált kezével izzadó mellét törölgette.

Ila guggolt és nézte a hideg, kemény, szomorú arcot. Hasztalan kereste a legény tekintetét, az a messzeségben kalandozott. S lassan felállott a leány, belekapaszkodott a legény karjába. Szorította, amint csak tudta

Legyünk praktikusak.

A proletáriátus egyre növekedik nálunk. Napról-napra több azoknak a szerencsétleneknek a száma, akik kenyeret, munkát, foglalkozási kört kérnek tőlünk, mert az a munkakör, amelyre a képesítést megszerezték, már be van töltve.

A proletáriátus kérdése föltétlenül egy másik kérdés fölvetődésével jár. Ez a másik kérdés a pályaválasztás kérdése. Az ilyen életbevágó kérdések taglalásánál mindig gyakorlati eredmények és tapasztalatok érveit kell figyelembe venni és sohasem az elméleti argumentumokat, bárminő szépek és tudósak legyenek is egyébként ezek. A pályaválasztás kérdésénél pedig mit mutatnak a gyakorlati eredmények? Ha szétnézünk azon a szellemi proletáriátuson, amelyet az utolsó évtizedben iskoláink termeltek, meg kell döbennünk az elénk táruló képen.

Az iskola produktivitása is valósággal abban merült ki, hogy egész generációkat nevelt — az éhenhalásnak.

Méltóztassék csak megfigyelni azokat az életpályákat, amelyekhez az utat éppen az iskola jelöli meg. Ezek az életpályák csupa nyomorúsággal intenek felénk; gond, vesződés, nyomor jelzik e pályák mértföldköveit.

Nem akarunk e cikk keretében a bizonyító példák egész rendszerével szolgálni, csak éppen a mindennapi élet szembevetőbb példáit idézzük, hogy csekélyke, de annál intenzívebb fény sugaral rávilágítsunk az iskola által megjelölt és mintegy ránk kényszerített pályák hiányaira.

Ott vannak a túlszult mérnöki, ügyvédi és hivatalnoki pályák.

és elváltozott arccal sugta:

— Én szegényben vagyok.

Most megrendült a föld, mintha valami haragvó istenség rázná. Zugva, csattogva rohogott el előttük a gyorsvonat. Ablakain boszorkánytáncot jártak a napsugarak s a két ember szédülve, reszkette nézte a borzasztó jelenséget. Egy pillanatig úgy érezték, mintha ott feküdnének a sineken és szilaj robozással vágatna feléjük a szörnyű vasparipa. Ahogy ott álltak s a gyorsvonat már messze járt, még mindig rettegve néztek egymásra. Mégis rettentő halál lehet ez!

Végre Ila feje aláhanyatlott az agitátor mellére.

— János, én este hozzád jövök.

— Hát gyere, szólt szeliden a legény.

— Én nem megyek el többet.

— Hát maradj.

Az agitátor a leány fejére tette a kezét és hosszan nézte a sovány, kipirult arcot, amelyen nem volt semmi látni való.

— Majd csak megleszünk valahogy — mondta azután sóhajva.

Nem akarunk beszélni a tanítói és tanári pályákról, amelyekről köztudomású, hogy egyetlenegy megüresedett tanítói vagy tanári katedrára százszámra akad pályázó.

Ha szétnézünk azon a szellemi proletáriátuson, amelyet az utolsó évtized termelt, ijedten kell kérdeznünk: hát milyen pályát kell választania az életküzdelembe induló ifjú nemzedéknek? Nos erre a kérdésre megvan a felelet magában a kérdésben. Csak ezeket a pályákat nem szabad választani. Van ezeken az élethivatásokon kívül a megélhetés utainak, a pályáknak egész csatorna-hálózata, amelyeken mind a boldogulás révén juthat az ember.

A pályák megválasztása dolgában talán nem árt, ha kissé tannmányozzuk azoknak az országoknak viszonyait, ahol nincsen proletáriátus, vagy ha van is, de nem jöhet számba. Nem kell túl menni a kontinensen, itt van Németország. A németek praktikus érzése nem türi azt, hogy éhenhaló orvosok, pályázati reménységek sovány malasztján élő tanítók, hivatalnokok tapossák egymás tyúkszemét akkor, amikor annyi tisztos pálya van, amelyen igen jól boldogulhat az ember. Ott van az ipari pályák légiója, a gazdasági és kereskedelmi foglalkozások ezerfélesége. A német józan gyakorlati érzéssel felismerte e pályák új kincsesbányáit és feléje terelte a maga új generációit. Ott van követendő példának a brit szigetország, a hatalmas Anglia. Vajjon min alapult állampolgárainak jóléte s önmagának is hatalma, ha nem azon, hogy az ipari és kereskedelmi ágak fontosságát felismerte. Hanem mi írhatnánk nemzet vagyunk. Nekünk derogál az, hogy fiainkat iparosoknak vagy keres-

Az emberek odaát már cihelődtek. Tülok bődült, jelezvén a pihenő idő elmulását. Megindult a leány, de visszafordult. A könnyein keresztül inosolygott.

— Azután majd kibékülhetsz a pappal is Meggyónsz neki. Akkor rendbe jöhet minden.

Az agitátor indulatosan kapta föl a fejét, de ahogy a mosolygó, könnyező, alázatos penészvirágra nézett, a két szemekbe, amikbe szerelmes tűz ragyogott, a vézna testre, amely az anyaság titkát rejtegette, megenyhült.

Napkelet felé fordult és ahogy belebámult a forró ragyogó messzeségbe gyötrelmekben uszó lelkét elfogta a káprázat. A messzekéklő hegyek orma fölött aranyos sugárözönben, piros fényhullámok között ott ringott az elvesztett tündérváros. Száz torony, füstökádó kémény mered a levegőbe, az uccákon ember ember hátán. Vonul a nép piros lobogó alatt és harsog a munkás induló eget-földet betöltő dala. Üvölt, kavarg az emberek örvénye, mintha el akarná nyelni a világot...

Erdősi Dezső.

Az első dunántuli gőz- műfestő- vegytisztító és pliszérozógyár fióktelepe Vadász Adolf divatárú kereskedőnél

S ü m e g e n .

Elfogadok a cég részére e szakmába vágó legkényesebb ruhaneműek vegyileg való tisztítását, foltok és pecsétek eltávolítását, valamint bármily ruhaneműeknek gőzzel történendő minden színre való megfestését.

A ruhaneműk festésénél az elfejtés felesleges.

kedőknek neveljük. Minket kápráztat az üres cím, a foglalkozások úri máza: nem jut eszünkbe, hogy mikor ezek elnyerésére buzdítjuk fiainkat, akkor voltaképpen eljegyezzük őket a nyomoruságnak.

Az állam, a társadalom karöltve a szülőkkel igyekezzék a praktikus pályák felé terelni az ifjút, akkor sok olyan nagy kérdés is meg lesz egyszerre oldva, amelynek megoldása ma magára az államra is súlyos feladatok rón. Így ezek közül való az is, hogy miként is lehessen kielégíteni a sok éhes diplomás embert.

A pályaválasztás nehéz kérdéseinél tehát csak az lehet az egyetlen okos utmutatás, ha oda irányítjuk ifjúságunkat a gyakorlati életpályák felé. Legyünk praktikusak!

Kényes téma.

Pólya Lajos nagyölvédi ref. lelkész, akinek alkalmi van a maga működése helyén és vidékén évek óta figyelni a viszonyokat, egy kényes kérdést pendít ezekben a sorokban.

Ezer éven keresztül, századok dúló viharain át pusztító háborúk és ellenséges népek romboló hullámai között megtudta őrizni a magyar nép fenntartó erejét, ősi erkölcsi tisztaságát. Bármily vérfürdőkön ment is keresztül, bárhogy megfogyatkozott is számban, de újra megokasodott. S most, amidőn a magyar az emberiség művelődésének sodrában magasan lobogtatja a haladás zászlóalját, szomorúan tapasztaljuk, hogy a halálesetek száma évről-évre túlhaladja a születések számát.

Tehát fogyunk!

Pedig földrészünkön minden nemzet között a magyarnak kellene leginkább megsokasodni, hogy a sokféle népelem között fenntarthassa magát. Ez a sok szenvedést átélő magyar nép azonban kezd bizalmatlan lenni önmaga iránt, fél a megsokasodástól, önző természet felülkerekedik a józan gondolkodás korlátain és saját vérének is ellenségévé válik.

Ha a szomorú jelenség okát kutatjuk, különösen a perlekedéseket hozhatjuk fel, amelyek folytonos izgatottságban tartják, melyek testvér és testvér, rokon és rokon között állandóan szitják a vizsalyt, majd az osztályos egyezségeket, melyek örökös ellenségeskedést teremtenek. Szóval az önzés domborodik ki mindezekből.

Mig eddig csak jeleztem, vizsaly dúlt és pusztította nemzetünket, addig most egy sokkal veszélyesebb jelenség nyomait látjuk. A halálesetek aránytalan szaporodása mellett egy oly erkölcsi hanyatlás áradata fenyegeti nemzetünket, amely rémséges képével a legnagyobb aggodalmat kelti bennünk; Bács, Hont, Baranya, Tolna, sőt Komárom vármegye egy részében is az egy gyermek-rendszer van divatban, mi főképpen a magyar anyák között divik. (Az egyre megkapta Somogyot s beleizlelt Zalába is. Szerk.)

Ez a veszélyes szokás a legnagyobb meg gondolatlanság, mely a magyar anyákat hatalmába kerítette, kik talán nem is képesek felfogni, mily bünt követnek el önmaguk testi épségük, egészségük, a haza ellen, csakhogy ők könnyebben éljenek, hogy a gyermek nevelés és ápolás nehézségeitől megszabaduljanak.

A legborzasztóbb a dologban az, hogy ennek a rendszernek terjesztői fizetett bérencek, midőn elkövetik a bünt, két életnek ássák meg a sírját, a kis gyermekét és az anyáét.

Ennek a rendszernek az oka a jelenlegi birtokviszonyokra is vezethető vissza. A pár holdnyi földdel bíró ember, hogy gyermeke között fel ne kelljen darabolni a birtokot, arra törekszik, hogy a család szaporodását megakadályozza. Nem elég, hogy a nép a hazából kivándorol, de még az egy

gyermek-rendszer révén is meg van akadályozva nemzetünk gyarapodása.

E büns cselekedet aggodalommal és szégyenérzettel tölti el minden honfi kebelét, mely ellen hathatósan fel kell lépünk, hogy legalább némileg korlátozzuk annak a terjedését. Azoknak a kuruzslóknak munkáját minden eszközzel meg kell akadályozni, akik csekély bérért végzik munkájukat s akik minden faluban vannak.

A vármegyék főorvosai, a járások és községek orvosai, ha figyelmüket a jelenségre irányítják, igen sokat segíthetnek a bajon. Puhatóljának, kutassanak, hassanak a bünt elterítésére, hogy azok, akik az emberirtó műveletet végzik, avagy másokat arra csábítanak, elvegyék méltó büntetésüket.

Mi papok, kik figyelői vagyunk a nép életének, erkölcsi fegyverekkel küzdhetünk a bűnök ellen, megbocsáthatjuk azokat, de büntetőjogi hatalmunk nincs. Annak a bűnre csábító szokásnak csak az orvosi és rendőri együttes intézkedés vethet véget.

Írta hát az az erkölcsi élet romlottságát, fojtja el már csírájában a beteges rendszer hajlásait népünk jólétére, hazánk boldogulására, mert ha nem sietünk a bajon segíteni, elveszünk, elpusztulunk!

H I R E K .

— **Új türjei kormányzó.** *Burány* Gergely csornai prépost *Horváth* Gellért türjei kormányzót Csornára helyezte át. Helyébe *Peer* Leo eddigi türjei plébánost nevezte ki kormányzóvá.

— **Esküvő.** *Karlsberger* János f. hó 8-án tartotta esküvőjét *Tóth* Ferenc vasuti alkalmazott leányával, Fánikával *Karlsbergert* Sümegről Muraszombatra helyezték át s az ottani vasuti állomás pénztárának vezetésével bízták meg.

— **Megyegyűlés.** Zalaszentő községnek sürgős iskolaépítés ügyében előterjesztett kérelmére a törvényhatósági bizottság f. évi augusztus hó 13-án d. e. 10 órakor a vármegyeház gyűléstermében rendkívüli közgyűlést tart. Ezt megelőzőleg az állandó választmány d. e. fél 9 órakor tartja ülését. A megyegyűlés fontosabb tárgyai: Zalaszentő község képviselőtestületének határozata az zalaszentői r. k. iskola kibővítésével felmerült költségek fedezésére a község tulajdonát képező italmérési kártalanítási kötvénynek beváltása és 8000 K kölcsön felvétele tárgyában. Kesztyel nagyközség képviselőtestületének a villamosvilágítás czéljaira fel veendő 330.000 K kölcsön tárgyában hozott határozata. Mihályfa község vadászati jogának bérbeadása. Káptalanfa községnek vadászterület szabad kézből történt bérbeadása tárgyában hozott határozata.

— **Hadgyakorlat.** A 48 gyalogezred Nagykanizsán állomásozó 2-ik zászlóalja f. hó 10-én Sopronba megy, hogy ott az augusztus 19 én megkezdődő ezredgyakorlaton részt vegyen. A dandárgyakorlatokat Esztergom vidékén tartják meg, amelyen az ezred szintén részt vesz.

— **Elodázott vasútügy.** A pápa—devecser—ukki, illetve a pápa—devecser—sümegi vasút ügye a szomszédos Veszprém vármegye érdekeltsége részéről nem igen halad előre. Mig Zala vármegye törvényhatósága már megszavazta kilométerenként a 6000 koronát s egyes községek is a hozzájárulást, addig a vasút legnagyobb pontján, Pápán egyelőre a napirendről leveszik a vasút kérdését. Ugyanis a város állandó választmánya a vasút ügyének a napirendről való levételét javasolja a közgyűlésnek addig, mig a vicinális vasutakról szóló törvényjavaslat el nem készül s törvényt nem lesz. A javaslat ugyan már kész, de mikor válik törvényé, azt még tudni nem lehet.

— **A munkás biztosító pénztár törvény életbeléptetése.** Az 1907. évi XIX. t. c., mely munkásoknak betegség ellen való gyógyítását és baleset biztosítását új alapokra helyezi, életbe lépett. E törvény szerint az egyes ipartestületi pénztárak megszűnnek s csakis a kerületi pénztárak maradnak meg.

Zala vármegye területén két pénztár lesz. A zalaegerszegi tartozik Zalaegerszeg r. t. város, a zalaegerszegi, zalaszentgróti, sümegi, tapolcai, keszthelyi, pacsai és novai járás, a többi a nagykanizsai. Az új rend életbeléptetéséről az érdekelt munkaadók terjedelmes értesítést kaptak. Bővebb felvilágosítást a zalaegerszegi középönt ad.

— **Vihar.** Folyó hó 7-én két napi rekkenő hőség után hatalmas égháború vonult át Sümegen. Délután 3 óra után lassan felhőbe borult a látóhatár, azután óriás szél kerekedett, amely zúgva-bömbölve jött ránk, nyomában ijesztős, haragos felhők húzódtak az égboltozaton: sötét szürke és fényes fehér fellelőmegek. S mikor ezek a felhők határrunkra érkeztek, óriás, apró jéggel sűrűn megrakott záport zúdítottak ránk. Micsoda fellegszakadás volt ez! Mintha ragyogó fehér vízpárázat lett volna, amely összefüggve, összefolyva fényes lepelként vonult volna tova a város felett, de zúgva, csattogva verte a házak teteit, falait, a város kövezetét. Kísérőül a villám cikázott, az ég dörögött, a szél bele-belebömbölt. A lelket elszorító vad zenéje volt ez a természetnek. Negyed órai dühöngés után lassan fogyva-csendesedve tova vonult az égháború. De nyomait itt hagyta. A város területén több fát, köztük derékvastagságú is, gyökerestől kilepert vagy derékban ketté tört, számos ablakot bezúzott, házak tetőzetét megszagatta. De a legtöbb kárt a szőlőben tett. Egyes gazdák termésének javarésztét elverte a jég. Nagy szerencse azonban, hogy a jégverés csak kis területet sújtott s jelentékenyebb kárt szenvedett gazdák csak néhányan vannak. Vidékünkön egyebütt jég nem igen volt. Csak az eső jótékony hatását látják a nagy égháború után. Mert mikor az Isten egyik kezével ver, ugyanakkor a másikkal áld.

— **Művész a pusztán.** Istentől adott tehetséget fedeztek fel a mult hetekben Zalaváron. Tütő Sándor tizenkilenc éves juhászlegény, aki talán soha sem látott szobrot s a négy falusi iskolán kívül egyebet nem tanult, a bicskájával művészi értékű dolgokat állít elő. Árvay Lajos alispán érdeklődött a fiú iránt s a művész pástort meghallotta, hogy az alispán is tud róla. Ment tehát Zalaegerszegre. Vitt egy botot és egy fából faragott szobrot. Mind a kettő az első pillanatra szembeötlő a művészi érzék, a rendkívül fejlett megfigyelő képesség, formaérzék és végtelenül ügyes kéz. Nem másolat egyik sem. A boton domborművek vannak, amilyent a juhász sohasem látott. Legfeljebb valami kalendáriumban látta Rákóczi Ferenc képét s azt kifaragta az utolsó részletig, a legapróbb ruharáncig, az aranygyapjas rend szalagjáig. Alább egy Mandona kép s legalul egy juhnyáját őrző pástort van kidomborítva. A bot legalsó részén búzakalászok, a domborművek körül remek magyar motívumokból álló díszítmények vannak. És oly precíz, annyira összhangzatos, lágy ez a díszítmény, mint a műrecek kőbe faragott ornamentumai. Még érdekesebb azonban az alapzattal együtt egy darab fából kifaragott szobrocska. Egy juhászbotjár áll a talapzaton, amint a messzeségre néz. Botjára támaszkodva egykedvűen kémleli a távolságot. A legapróbb részletekig kidolgozott munka. Az arcnak kifejezése van, az alak él s a megfigyelés mélységére vall minden ruhadarabja, lábának, kezének elhelyezése. A juhász mellett egy aranybirka szoptatja a bányát, amelyre visszahajítja a fejét, a másik oldalon egy kacsaringós szarvas merino kos. Az alispán a tárgyakat felküldi a miniszteriumba.

— **A Zalába fulladt.** Gyenge Sándor zalaegerszegi pénzügyi titkár fia Zalaszentgróton öregapjánál, Tavasz Istvánnál vakációzott. Folyó hó 5-én elment a Zalába fürödni s fürdés közben a vízbe fulladt. A csapás annál súlyosabb, mert pár évvel előbb Gyengének már egy fiacskája behalt a Zala vizébe.

— **Visszavont ház.** Még a 70-es években *Ranolder* János püspök a városnak ajándékozta iskolai célokra a Széchenyi utcában levő 97-ik számú házat. E hosszú

időszak alatt elmulasztotta az elüljáróság, hogy a házat a városra irassa. Most az átíratás érdekében megkérte a város a megyés püspököt a beleegyező nyilatkozat kiadására. A megyés püspök a nyilatkozat aláírását megtagadta avval, hogy az iskolát katolikus iskolai célokra adta át Ranolder s mivel a város az iskolát államosította, az átengedés oka megszűnt.

— **Új nemzetközi postaszerződés.** Október 1-én lép életbe az új nemzetközi postaszerződés. Érdekes újítás lesz, hogy nemcsak a belföldi, hanem a nemzetközi postaforgalomban is lesznek válaszos levelezőlapok. Darabja 25 fillér lesz. Másik újítás, hogy 15 grammig 25 fillér volt a portó, ezentul 20 grammig lesz 25 fillér s azontul minden 20 gramm után 15 fillérrel több.

— **A hazai borok és ásványvizek.** A Balatoni Szövetség mozgalmat indít, hogy a Balatonmenti fürdőtelepeken kizárólagosan balatonvidéki bort hozzanak forgalomba. Célja ezzel az, hogy a nagyszámu bortermelő lakosság érdekeit támogassa, amelynek — főleg a zalai partokon — csaknem ez az egyetlen jövedelmi forrása. A szövetség ezenkívül széleskörű mozgalmat indít az irányban is, hogy a Balaton fürdőhelyein csakis hazai ásványvizet árussítsanak. A kettős és nagyon jelentékeny kérdéssel, mert hiszen csak ásványvizet több mint öt millió korona értékűt hoznak be külföldről, a szövetség Balaton-Földváron augusztus 14-én tartandó közgyűlésén foglalkozik behatóan.

— **Piaci árak.** Sümegen f. hó 5-én a heti vásárban a következő piaci árak voltak: buza 20—20.50, rozs 15—16, árpa 16, kukorica 16—17, burgonya 8 korona métermázsánként.

— **Az ideai termés.** A legutóbbi hivatalos jelentés szerint a következő termés várható: Buza: 32.26 millió q, az országos átlag kat. holdanként 5.82 q., Zalában 6.36 q. Rozs: 10.4 millió q, az országos átlag kat. holdanként 5.72 q, Zalában 5.84 q. Árpa: 12.91 millió q, az országos átlag kat. holdanként 6.66 q, Zalában 5.42, Zab: 11.43 millió q, az országos átlag kat. holdanként 5.97 q, Zalában 4.82 q. Tehát vármegyénkben a buza és rozs termése meghaladja az átlagos termést, ellenben árpában és zabban alatta marad. A hivatalos jelentés megjegyzi, hogy ezek még nem végleges eredmények.

— **Portómentesség az ipartestületeknek.** A kereskedelmi miniszter tegnap leiratban értesítette a vármegye törvényhatóságát, hogy az ipartestületek, melyek bizonyos meghatalozott portómentességet eddig is élveztek, ezentul a portómentességet a következő ügyekben is igénybe vehetik: A békéltető bizottságok elé való idézések és bizottsági behívók szétküldésénél, valamint a tanoncoknak hatósági elintéztet igénylő ügyekben, békéltető bizottsági tagokkal és segédtagokkal, tanukkal és tanoncokkal, azok szüleivel vagy gyámjával szemben. Uyen esetekben *ipartestületi ügyben portómentes* záradékkal kell ellátni a megkereséseket.

— **Kitiltott cigaretta-hüvelyek.** Wekerle Sándor miniszterelnök mint pénzügyminiszter bizonyos cigaretta-hüvelyeket, amelyek a kincstár által előállított, illetve forgalomba hozott cigaretták elnevezésével azonosak, vagy ahhoz hasonlóak és így a megtévesztésre alkalmas felirással vannak ellátva, a kereskedelmi forgalomból kitiltott s ezeknek raktáron tartását és forgalomba hozását kihágásnak minősítette. E kihágást elkövetésén felül pénzbírsággal is büntetik. A kitiltott cigaretta-hüvelyek közül a *Hikos, Elit, Aida, Figaró* és *Ibis* a leggyakoribb hamisítványok, amelyek eddig forgalomban voltak.

— **Elhalasztott tárgyalás.** Megirtuk annak idején, hogy Kovács Kálmán sümegi legény Sipos Ferenc rendőrt késével hátba szúrta. Sipos a szurás következtében hónapokig nyomta az ágyat, mikor pedig meggyógyult, egyik lábára béna lett. A törvényszék a büntett tárgyalását f. hó 8-ára tűzte ki. A tárgyalás szükségessé tette, hogy Si-

post a törvényszéki orvos is megvizsgálta. A vizsgálat megállapította Sipos munkakép telenségét. E vélemény alapján új tárgyalás lesz. Az eddig fogva tartott szurkáló legényt hazabocsátották, hogy a másik tárgyaláson vonják kérdőre tettéért.

— **Faóriás.** A Pesti Hirlap *Ki tud róla?* rovatában Karácsony Kálmán sümegi tb. főszolgabíró a következő sorokat írta: Szülő falum Felső-Rajk községben, a templom mellett délről van egy sok százados (állítólag 8—9 száz éves) óriási szilfa, melynek törzse a földszintől 1 m magasságban 8.25 m kerületű. A törzs 1.5 m magasságban kétágúvá válik. Az egyik ág kerülete 4.9 m, a másik ág kerülete 4.5 m. A fa magassága meghaladja a torony magasságát, lehet 20—22 m. Ezelőtt 25 évvel egyik kisebb ágát a vihar letörte, de ezen ága is oly nagy volt, hogy több szekér tűzifa került ki belőle. A szilfához az a szájhagyomány fűződik, hogy alatta a kuruc világban állandóan kuruc csapatok tanyáztak, lévén ez a hely mintegy szélső pontja a kurucok által bírt területnek, innen 5 kilométernyire Pacsa már latancskézen volt s közben volt a kordon (határ), mely manapság Gurdon nevet visel. E két község t. i. Felső-Rajk és Pacsa Zalavármegye teljes közepén fekszenek. E remek fáról egyéb reminiscenciát nem tudok, illetőleg egyebet nem sikerült kiderítenem.

— **Drágább az ut Amerikába.** A belügyminiszter a minap rendeletet intézett Zalavármegye törvényhatóságához, amelyben tudatja, hogy ezután drágább lesz az Amerikába szóló hajójegy. A naiv lelkek ebből még arra is következtelhetnek, hogy a kivándorlást akarja némileg megnehezíteni. Tévedés ilyesmit hinni. A társaság keveselte eddigi busás jövedelmét, hát fölemelte a hajójegyek árát. A vármegyéhez érkezett rendelet szövege az a következő: »Hivatkozással az 1904. évi 40.000 B. M. számú körrendeletre, hogy a magyar amerikai vonalon a III-ad osztályu menetáraknak a fiame newyorki viszonylatban 10—10 koronával történő föemelését s ennek alapján a fölnöft III-ad osztályu utas menetdíjának 190 koronában, az 1—12 éves III-ad osztályu gyermekutas menetdíjának 100 koronában történő megállapítását jóváhagytam. Az egy éven aluli gyermekek ha fölnöftök kíséretében utaznak, ezentul is díjmentesen utaznak, a Cunard Steam Ship Company Limited azonban az Észak-Amerika Egyesült Államokban fizetendő 20 korona fejadót ezek után is beszedheti. Az új díjszabályzat a folyó évi július hó 22-én Fiuméből induló »Slavonia« gőzösnél lépett életbe.«

— **Agyonlőte az apját.** Végzetes összeszó-lalkozás történt a mult év október hó 11-én Hompó József csáfordi birtokos és fia, Hompó István között. A fiu az öreg Hompó szülőjébe járt dolgozni s október 11-én csak délfel ment el a szülőbe. Édesapja, akit már ott talált, a késedelemért korholni kezdte a fiát, mire ez rákiáltott:

— Megállj, vén huncut, ezért meglakolsz!

Az öreg Hompó József erre a srófhajtófával ráütött fiára, aki viszont lekapta falon függő seréttel töltött fegyverét, kiment a házból s az ablakon át rálőtt az öregre. Egy serét az öreg Hompó vállába furódott s e sérülés következtében egy hónappal később meghalt. Így mondta el az esetet az egyetlen tanu, Török Gyula, mig Hompó István a vádlott azt állítja, hogy a fegyver véletlenül stült el mert megakadt egy szilvafában. Az öreg Hompó meg egyenesen előre megfontolt gyilkossággal vádolta fiát, sőt azt állította, hogy Hompó István már egyizben saját anyjára is lőtt. Az öreg Hompó halála után Hompó Istvánt letartóztatták, de tizenégy napi vizsgálati fogság után szabadlára helyezték. A zalaegerszegi esküdtbírószág kétnapi tárgyalás után szándékos emberölés büntetésben mondta ki bűnösnek Hompó Istvánt, akit a verdikt alapján a törvényszék tizenöt évi fegyházra ítelt. A kir. Kuria pedig folyó hó 6-án tartott gyűlésében Pongrácz Jenő kuriai bíró előadása alapján a semmisségi panaszok elutasításával helybenhagyta az esküdtbírószág ítéletét.

— **Pénzhamisítók elfogása.** A János-házai csendőrség jó fogást csinált, amennyiben egy régóta működő pénzhamisító bandát kerített kézre. A hamisítók műhelye Pápan volt s innen árasztották el gyártmányaikkal az egész vidéket. Mult hó 31-én János-házán hetivásár alkalmával rajtacsípték Barát József és nejét, pápai lakosokat, hogy hamis koronák kal fizetnek. A vásárban cirkáló csendőrség tudomására hozatván az eset, a nyomozást azonnal megindította. Kiderítették, hogy a fő machinátor Farkas András pápai lakos és hogy a fabrika is ott van. Farkas pénzhamisításért és egyéb bűnökért már több-ször élvezte a börtön hűvös árnyékát. Ujában már évek óta gyanúlanul üzi az 1 koronás. 1 forintos és 5 koronás pénzek készítését. Barát nejét is ő vezette be a pénzgyártás művészetébe. Most a hatóság partifogásába kerül ugyan egy ideig, de ha kiszabadul és újra kezdi mesterségét, aszszonyt alig fog titkaiba beavatni. Egyébként mindhármójukat elfogták. Gyártógépjüket és felhalmozott anyagjukat a talált összes hamis pénzkészlettel együtt lefoglalták.

Felelős szerkesztő: Éles Károly.
Laptulajdonos és kiadó: Horvát Gábor.

Nyilt-tér.

E rovatban közölték nem felelős a szerkesztő.

Fogműterem.

Tapolcán minden hó 20-tól 27-ig.
WELLNER GYULA

veszprémi fogász fiók-műterme

Tapolca, Eibesütz szálloda.

Készít minden a modern fogászat körébe vágó műveleteket, jótállással. Szájpadlás nélküli műfogak.

Szükségleteinket a következő kereskedőknél és iparosoknál szerezzük be:

BAZSÓ SÁNDOR és FIA kovács és kocsigyártók. Árpád-u.

BERETZKY GYULA fűszer-, liszt- és üvegáru-kereskedése.

BÓDIS IGNÁC épület- és butorasztalos. Széchenyi-u.

BORSOS JENŐ úri és női cipész. Kész úri és női cipők. Kossuth-utca.

DARNAY KÁLMÁN vas- és fűszerkereskedő Gazdasági gépek raktára. Régiségtár.

FEJES LAJOS, hentes és kocsmáros. Árpád-u. 156. sz

FISCHER MÓR ecetszesz-, konyak- és líkőrgyáros, pálinkanagykereskedő. Mosó u.

GRÜNFELD J. úri szabó üzlete és kész férfi ruharaktár, Sümegen.

HORVÁTH LAJOS borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca.

HULLAY LAJOS építőmester. Árpád-ucca 454. sz.

JANKÓ ÁRPÁD úri és női cipők. Márkus-féle Áruház mellett.

JOÓS ANTAL borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca, Épstein-ház.

KELL JENŐ bérkocsitulajdonos és borügynök. Mihályfai-ucca 82. sz.

KLAFFL LAJOS épület- és butorasztalos. Temetkezési vállalkozó. Nagy koporsó-raktár.

KLEIN MÓR pék üzlete. Hazai sörök raktára.

KOHN TESTVÉREK vaskereskedése, gépraktár. Kossuth Lajos-ucca.

KOVÁCS ZSIGMOND borbély és fodrász.

KOVÁCS VILMOS vegyeskereskedő és kocsmáros. Mihályfai-ucca.

KORBÉLY FERENC süti üzlete. Árpád-ucca 287. sz.

LÖWY NÖVÉREK női ruha varróterme
Deák Ferenc ucca.

MAUTHNER SAMU vegyeskereskedő.
Keszthelyi-ucca.

MÁRKUS SALAMON FIA áruháza. Kos-
suth Lajos-ucca.

MESTERHÁZY SÁNDOR vendéglős a
Kisfaludy-szálló tulajdonosa.

MÉSZÁROS SÁNDOR hentes. Kossuth
Lajos-ucca.

NOVÁK SÁNDOR mézeskalácsos és a
cseri lienger-műmalom liszteladása. Deák
Ferenc-ucca 112. sz.

ORBÁN ISTVÁN kávéháza. Kossuth-ucca

PAULINYI JÓZSEF lisztkereskedése, gabo-
nacsere. Flórián-tér és Árpád-ucca sarkán.

PENTZ MIHÁLY kőfaragómester, nagy
sirkőraktár. Árpád-ucca.

ROTHSCHILD SÁNDOR épületfa- és
deszkakereskedő. Rendeki-ucca.

SCHRÖDER JÓZSEF vasuti vendéglős s.

SKALAK MIHÁLY vendéglős, Árpád-ucca.

SÖVÉNY JÁNOS épület- és butorasztalos
Árpád-ucca 286.

SZELE KÁLMÁN benzín motor- és cséplő-
géptulajdonos. Temető-ucca.

SZIJARTÓ GYÖRGY templom-, szoba- és
cimfestő. A plébánia templom mellett.

SZELESTEY GÉZA beszálló vendéglője az
»Arany-bárány.«-hoz.

TASCHEK JÁNOS építőmester és vállal-
kozó. Árpád-ucca 145sz.

TÓTH GYULA férfi- és gyermekruha
raktára, Flórián-tér.

WÜRZBURGER JAKAB vegyes, porcellán
és üvegáru nagykereskedése.

ZSCHIESCHE JÓZSEF gőzmalomtulajdo-
nos. Gabonacsere.

281. végreh. szám. 1907.

Árverési hirdetmény.

Ahulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.c. 102 § a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a szombathelyi kir. járásbírósnak 1907 évi Sp. III. 210/8. számú végzése következtében Dr. Esső Imre szombathelyi ügyvéd által képviselt özv. Tolnay Tivadarné szül. Szabó Gizella javára, Tolnay Kornél ellen 666 K 66 f s jár. erejéig 1907. évi július hó 15. és 16-án fogantott kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2890 K-ra becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a **sümei** kir. járásbírósnak 1907. évi V. 208/2 számú végzése folytán 666 K 66 f tőkekövetelés, ennek 1907. évi január és április hó 1 napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 134 K 65 fillérben bíróság már megállapított költségei erejéig, Nagyörbön végrehajtást szenvedő birtokán leendő megtartására **1907. évi augusztus hó 23-ik** napjának délután 2 órája határidőül kintetetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt, Sümegen, 1907. évi augusztus hó 9. napján.

Vértessy kir. bir. végrehajtó.

Hirdetmény.

Sümeg nagyközség elüljárósága ezennel közhírré teszi, hogy folyó évi szeptember 2-től kezdve minden hétfőn szarvasmarha fölajtással állatvásár tartatik

Sümegen, 1907. aug. 9.

Az elüljáróság.

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz
a kiadóhivatal

A HÉTNEJŰ FÉRJ!

? ? ?

Kérjen felvilágosítást minden könyv
és papirkereskedésben, újságaru-
sítónál, vagy pedig

Röttig Gusztáv és Fia

cégtői Sopronban.

TIRGRAM-POR

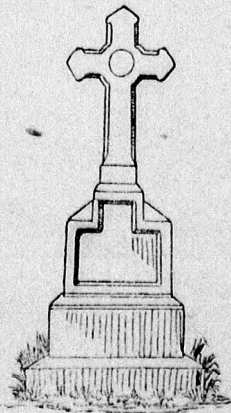
az egyedüli szer, mely az **összes** rovarokat gyorsan és **alaposan** kipusztítja; üvegekben —.30, —.60, 1. — és 2 koronáért kapható.

TIRGRAM TINKTURA

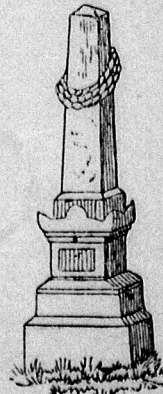
csakis **poloskák** ellen üvegekben —.40, —.80, 1-20, 2-60 és 5,— koronáért kapható minden jobb drogériában, fűszer- és festé k-kereskedésben, ahol Tirgram-plakátok ki vannak függesztve. Ügyeljünk a „TIRGRAM“ névre. Gyár: Budapest, IV. ker., Károly-utca 1.

Pentz Mihály

kőfaragómester Sümegen.

Dús választék mindenféle sírköbön. Ugy mint: márvány, gránit, szienit, labrador és porfirból. Síremlékeket, uti kereszteket, szentháromság-szobrokat, épület- és minden egyéb e szakmába vágó munkákat és javítást jutányos áron elvállal és izléses kivitelben készít.

Porcellán

servicek, edények, dísz-
tárgyak, mosdókészle-
tek, kávéházi és ma-
gánhasználatra, fehér
és színes kivitelben
legolcsóbban

Würzburger Jakabnál

• Sümegen, kaphatók.